

ПІДТРИМКА ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВETERANІВ ВІЙНИ: СТАН ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВНЕ ЗАКОНОДАВСТВО¹

Постановка проблеми. Підтримка повернення ветеранів війни до цивільного життя, стимулювання їх економічної активності загалом, і підприємницької діяльності, зокрема, є вкрай важливим напрямком державної ветеранської політики. Наразі законодавство, що регулює підприємницьку діяльність ветеранів війни в Україні, тільки формується. Тому виникає багато проблемних питань, що потребують розробки дієвого механізму їх вирішення

Мета дослідження – на основі аналізу наукової літератури, вітчизняного та іноземного досвіду підтримки ветеранів війни обґрунтувати пропозиції щодо вдосконалення законодавства з питань ветеранського підприємництва та поняття цього виду підприємництва, а також вирішення інших правових проблем в цій сфері.

Основний зміст. Механізм правового регулювання ветеранського підприємництва має бути досконалим. До 26.02.2026 року, коли набирає чинності Закон України «Про ветеранське підприємництво, українське законодавство не містить спеціальних норм щодо здійснення підприємницької діяльності ветеранами війни. Організаційні форми такої діяльності, її легалізація, застосування до неї державних засобів регулювання, оподаткування здійснюються на загальних для всіх підставах. Особливістю регулювання ветеранського підприємництва є його адресна державна підтримка. З набранням чинності вищезазначеним законом правове регулювання підприємницької діяльності ветеранів набуде певних особливостей. Зокрема, з'явиться легальне поняття ветеранського підприємництва, яке не можна визнати досконалим. Обґрунтовано рекомендації щодо вдосконалення цього поняття та загального поняття підприємництва.

Ключові слова: підприємництво ветеранів війни, суб'єкти ветеранського підприємництва, стратегія переходу до мирного життя, державна підтримка ветеранського підприємництва.

Постановка проблеми. Розробка ефективних механізмів повернення ветеранів війни до мирного життя є нагальною необхідністю через безпрецедентне зростання їх кількості в результаті повномасштабної агресії РФ проти України. Одним з засобів вирішення цього завдання є підтримка їх підприємницької діяльності. Наразі законодавство, що визначає особливості такої діяльності ветеранів війни, складається з постанов уряду, якими врегульовано питання державної підтримки підприємництва цієї категорії осіб. Втім, останнім часом проявляється тенденція підняття регулювання з урядового на законодавчий рівень, що свідчить про підвищення уваги держави до питання підтримки економічної активності ветеранів війни. Про таку тенденцію свідчить прийнятий Верховною радою України

31.07.2025 р перший законодавчий акт в цій царині – Закон України «Про ветеранське підприємництво» [1]. Можна констатувати, що законодавство з питань ветеранського підприємництва тільки формується, тому багато проблемних питань потребують розробки механізмів їх вирішення. Зокрема, це стосується самого поняття ветеранського підприємництва, яке введено в правовий обіг вищезгаданим законодавчим актом.

Мета дослідження – на основі аналізу наукової літератури, вітчизняного та іноземного досвіду підтримки ветеранів війни обґрунтувати пропозиції щодо вдосконалення законодавства з питань ветеранського підприємництва, зокрема, поняття ветеранського підприємництва, та вирішення інших правових проблем в цій сфері.

¹ Статтю підготовлено в межах фундаментальної теми «Правове забезпечення професійної адаптації та права на підприємницьку діяльність ветеранів війни» № 0123U104874.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій.

Питанням ветеранського підприємництва вітчизняна правова наука приділяє значну увагу. Так, 30 червня 2025 року в НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України в рамках круглого столу, присвяченого правовому забезпеченню професійної адаптації та права на підприємницьку діяльність ветеранів війни [2], обговорювався комплекс питань щодо різних аспектів ветеранського підприємництва. Серед них: створення правового механізму державної підтримки підприємницької діяльності ветеранів (Подрез-Ряполова І. В.), окремі правові аспекти застосування міжнародного досвіду державної підтримки розвитку підприємницького потенціалу ветеранів (Колісник А. С.), порівняльний аналіз підтримки ветеранського підприємництва в Україні та країнах Європейського Союзу (Загоруй І. С., Загоруй Л. М.), виклики і реальність правового забезпечення підприємницької діяльності та соціальної адаптації ветеранів війни з інвалідністю (Салінко Г. О., Шаповалова О. В.), податкові новації воєнного часу як ризик для реалізації ветеранами права на підприємницьку діяльність і ухилення їх від сплати податків (Якутін В. В.). До досліджень тематики ветеранського підприємництва долучились і представники економічної науки Краус К. М., Ігнатюк А. І., Краус Н. М., які розглядали питання інституційної, фінансової та проєктної складові практичної реалізації ветеранського підприємництва та бізнесу в Україні [3].

Виклад основного матеріалу. Економічна наука та історія переконливо доводять критичну важливість приватного підприємництва для досягнення найрізноманітніших цілей і завдань країни: від створення потужної системи національної безпеки до ефективних інститутів ліквідації бідності, безробіття та надання підтримки людям, які потрапили в бідну. Саме приватний бізнес відкриває широкі можливості самореалізації людей. За даними Світового банку «приватний сектор забезпечує близько 90 відсотків робочих місць, 75 відсотків інвестицій, понад 70 відсотків виробництва і понад 80 відсотків державних доходів у країнах, що розвиваються» [4].

Для України особливе значення має такий різновид приватного підприємництва як ветеранське. Російсько-українська війна триває одинадцятий рік. За оцінкою Міністерства у справах ветеранів України після закінчення війни в країні кількість ветеранів може сягнути 5–6 мільйонів людей. Нині в Україні налічують 1,2 мільйона ветеранів, а оцінка в 5–6 мільйонів людей охоплює як самих військових, так і їхніх рідних [5]. В той же час Інститут демографії та соціальних досліджень прогнозує чисельність населення України у 2033 році в межах від 26 до 35 млн людей, зокрема через загострення демографічних

тенденцій — зростання міграції працездатного населення, зменшення рівня народжуваності та зростання смертності [6].

Отже, через деякий час значну частину українського суспільства становитимуть саме ветерани цієї війни. Це надзвичайно цінний людський капітал, який після завершення війни може стати рушійною силою соціально-економічного розвитку країни за умови формування відповідної людиноцентричної державної політики щодо повернення ветеранів до мирного життя.

Досвід інших країн свідчить, що ветеранський бізнес – дуже ефективний інструмент підтримки як колишніх військовослужбовців, так і економіки держави в цілому. Так, ветеранський бізнес – одна з суттєвих і успішних складових економіки США. Зараз там функціонує понад 2 млн ветеранських підприємств, які дають близько 5 % від ВВП США [7].

Максимальне сприяння розвитку такого різновиду економічної активності ветеранів як їх підприємницька діяльність є ефективним засобом повернення ветеранів до мирного життя. Так, за даними Українського ветеранського фонду майже 77 % демобілізованих військових розглядають підприємництво як бажаний шлях самореалізації або вже мають власну справу, вони вважають підприємництво прийнятним способом забезпечення власної економічної незалежності. Одночасно ветерани вказують і на бар'єри: дефіцит фінансування, менторства, юридичної підтримки та адаптованої бізнес-освіти [8]. При здійсненні ветеранами підприємницької діяльності поєднуються їх професійна самореалізація, економічна активність та соціальна відповідальність. Отже значення ветеранського підприємництва полягає не лише в економічній сфері, але й у гуманітарній площині: створення бізнесу ветеранами сприяє поверненню їх до активного громадського життя, формуванню відчуття гідності, розвитку внутрішнього потенціалу та зміцненню соціальних зв'язків.

Тому механізм правового регулювання ветеранського підприємництва має бути досконалим. До 26.02.2026 року, коли набиратиме чинності Закон України «Про ветеранське підприємництво, українське законодавство не містить спеціальних норм щодо здійснення підприємницької діяльності ветеранами війни. Організаційні форми такої діяльності, її легалізація, застосування до неї державних засобів регулювання, оподаткування здійснюються на загальних для всіх підставах. Особливістю регулювання ветеранського підприємництва є його адресна державна підтримка.

Правові та економічні засади державної політики у сфері підтримки та розвитку малого і середнього підприємництва врегульовано Законом України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього

підприємництва в Україні» [9]. Суб'єктами малого та середнього підприємництва є фізичні особи, зареєстровані в установленому законом порядку як фізичні особи – підприємці та юридичні особи будь-якої організаційно-правової форми чи форми власності, у яких середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) не перевищує 250 осіб та річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 50 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України [10, ст. 2]. Виходячи з цих характеристик, очевидно, що ветерани війни в більшості своїй здійснюють підприємницьку діяльність як суб'єкти мікро, малого та середнього підприємництва. Державна підтримка таких суб'єктів передбачає формування програм, в яких визначається механізм цієї підтримки. Програми державної підтримки розробляються та впроваджуються спеціально уповноваженим органом у сфері розвитку малого і середнього підприємництва (Мінекономіки) із залученням інших центральних органів виконавчої влади та громадських організацій, що представляють інтереси суб'єктів малого і середнього підприємництва. Такі державні програми затверджуються Кабінетом Міністрів України в установленому законом порядку.

Державна підтримка суб'єктів малого і середнього підприємництва та об'єктів інфраструктури підтримки малого і середнього підприємництва включає: 1) фінансову, 2) інформаційну, 3) консультативну підтримку, у тому числі підтримку у сфері інновацій, науки і промислового виробництва, підтримку суб'єктів малого і середнього підприємництва, що провадять експортну діяльність, 4) підтримку у сфері підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації управлінських кадрів та кадрів ведення бізнесу.

Найбільш ефективною є саме фінансова державна підтримка суб'єктів малого і середнього підприємництва, а отже і ветеранського підприємництва. Вона надається за рахунок державного та місцевих бюджетів та здійснюється різними органами та організаціями, а саме: спеціально уповноваженим органом у сфері розвитку малого і середнього підприємництва, іншими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, Українським фондом підтримки підприємництва та іншими загальнодержавними фондами, регіональними та місцевими фондами підтримки підприємництва.

Для підтримки ветеранів, що хочуть розвивати свою підприємницьку діяльність, Кабінетом Міністрів України прийнято постанову [11], якою запущено проект «єРобота», спрямований на активізацію підприємницької діяльності та стимулювання створення робочих місць. Він передбачає надання українцям грантів для започаткування бізнесу, розвитку

підприємництва та навчання. Проект «єРобота» включає 6 грантових програм, зокрема, це мікрогранти для створення власного бізнесу; гранти для розвитку переробного підприємства; державне фінансування закладки саду; кошти для розвитку тепличного господарства; грант на реалізацію стартапу, у тому числі в сфері ІТ; кошти на навчання ІТ-спеціальностям. З 10 квітня 2023 року Уряд розширив проект «єРобота» та запустив нові грантові програми саме для ветеранів на започаткування або розвиток власного бізнесу. Зокрема, це: 250 тис грн – для учасника бойових дій та/або особи з інвалідністю внаслідок війни за умови створення одного робочого місця; 500 тис грн - для члена сім'ї учасника бойових дій та/або особи з інвалідністю внаслідок війни за умови створення двох робочих місць; 1 млн грн – для учасника бойових дій та/або особи з інвалідністю внаслідок війни, які зареєстровані як ФОП не менше ніж 3 роки, за умови створення чотирьох робочих місць, мінімум 2 з яких займуть ветерани або особи з інвалідністю внаслідок війни. Гранти на 500 тис грн та 1 млн грн надаються за умови співфінансування з отримувачем у співвідношенні 70/30, тобто отримувач гранту має вкласти в свою справу 30% власних коштів, 70% коштів надасть держава у вигляді гранту. Підприємець може використати грантові кошти на придбання обладнання, сировини, матеріалів, оренду приміщення та транспортних засобів, необхідних для реалізації свого бізнес-проекту, закупівлю ліцензійного програмного забезпечення, оплату послуг з маркетингу та реклами. Окрім того, отримувачі грантів зможуть безоплатно пройти навчання з питань підприємництва та отримати консультації у регіональних центрах зайнятості..

В 2023 році Мінекономіки виділило 540 млн грн на гранти для ветеранів, що дало змогу близько 1100 особам отримати фінансову підтримку від державних центрів зайнятості. У 2024 році ця сума збільшилась до 840 млн грн]. За даними Міністерства економіки України від початку дії ветеранського компонента програми „Власна Справа“ вже 1178 ветеранів та членів їхніх родин стали переможцями. Вони отримують гранти на старт або розвиток свого бізнесу загалом на 553 млн грн. Найчастіше підприємці брали грант до 500 тисяч гривень». 57% отримувачів грантів – учасники бойових дій, 43% – їхні чоловіки чи дружини. Реалізуючи свої бізнес-проекти підприємці мають створити понад 2 тисячі робочих місць в усіх регіонах країни. Серед 19 переможців першої у 2025 році хвилі подачі заяв на гранти 15 – учасники бойових дій, ще 4 – члени родин ветеранів. 14 переможців отримують грант розміром до 500 тис. грн, 3 – до 250 тис. грн, 2 – до 1 млн грн. Найпопулярніші сфери, в яких планують розвивати бізнес отримувачі

грантів – переробна промисловість, тимчасове розміщення й організація харчування [12].

З набранням чинності Законом України «Про ветеранське підприємництво» правове регулювання підприємницької діяльності ветеранів набуває певних особливостей. З'являється легальне визначення поняття ветеранського підприємництва, яке закон визначає самостійну, ініціативну, систематичну, на власний ризик господарську діяльність або незалежну професійну діяльність, що здійснюється суб'єктами ветеранського підприємництва, які відповідають критеріям, визначеним статтею 2 цього Закону, з метою досягнення економічних і соціальних результатів, у тому числі одержання прибутку. Ст. 2 Закону до суб'єктів ветеранського підприємництва відносить три категорії осіб: 1) ветеран війни, зареєстрований у встановленому законом порядку як фізична особа - підприємець; 2) ветеран війни, який провадить незалежну професійну діяльність у значенні, наведеному в Податковому кодексі України, і якого взято на податковий облік як самозайняту особу; 3) юридична особа приватного права незалежно від організаційно-правової форми, зареєстрована на території України у встановленому законодавством України порядку, в якій ветеран війни самостійно та/або з іншими ветеранами війни є кінцевим бенефіціарним власником (вигодоодержувачем) такої юридичної особи, яка відповідає будь-якому одному з таких критеріїв: ветеран війни особисто та/або з іншими ветеранами війни володіє корпоративними правами такої юридичної особи у розмірі не менше 100 відсотків сформованого статутного капіталу такої юридичної особи або 100 відсотків членів такої юридичної особи є ветеранами війни [1, ст. ст. 1, 2].

Набуття статусу суб'єкта ветеранського підприємництва є добровільним. Відомості щодо осіб із статусом суб'єкта ветеранського підприємництва обліковуються в Єдиному державному реєстрі ветеранів війни (ЄДРВВ), відповідальним за забезпечення формування і ведення якого наразі є Міністерство у справах ветеранів. Особа набуває статусу суб'єкта ветеранського підприємництва з дня внесення відомостей про облік такої особи у статусі суб'єкта ветеранського підприємництва до ЄДРВВ та формування витягу разом з унікальним електронним ідентифікатором із застосуванням засобів ЄДРВВ [1, ст. 5].

З наведених норм видно, що Закон України «Про ветеранське підприємництво» одним з різновидів суб'єктів ветеранського підприємництва називає суб'єктів незалежної професійної діяльності. Такий підхід не відповідає чинному законодавству і ось чому. Поняття незалежної професійної діяльності визначається Податковим кодексом України. Цей за-

конодавчий акт відділяє професійну незалежну діяльність від підприємницької, а при одночасному визначенні суб'єктів цих видів діяльності застосовує термін «самозайнята особа».

Такою особою є платник податку, який є фізичною особою - підприємцем або провадить незалежну професійну діяльність за умови, що така особа не є працівником в межах такої підприємницької чи незалежної професійної діяльності.

Незалежною професійною діяльністю є участь фізичної особи у науковій, літературній, артистичній, художній, освітній або викладацькій діяльності, діяльність лікарів, приватних нотаріусів, приватних виконавців, адвокатів, арбітражних керуючих (розпорядників майна, керуючих санацією, ліквідаторів), аудиторів, бухгалтерів, оцінщиків, інженерів чи архітекторів, особи, зайнятої релігійною (місіонерською) діяльністю, іншою подібною діяльністю за умови, що така особа не є працівником або фізичною особою – підприємцем (за виключенням випадку, передбаченого пунктом 65.9 статті 65 ПКУ) та використовує найману працю не більш як чотирьох фізичних осіб.

Облік самозайнятих осіб здійснюється шляхом внесення до Державного реєстру фізичних осіб - платників податків записів про державну реєстрацію або припинення підприємницької діяльності, незалежної професійної діяльності, перереєстрацію, постановку на облік, зняття з обліку, внесення змін стосовно самозайнятої особи, а також вчинення інших дій, які передбачені Порядком обліку платників податків, зборів [13, ст. ст. 14.1.226, 65.2].

Наведені норми Податкового кодексу України свідчать, що поглинання поняттям «суб'єкти ветеранського підприємництва» поняття «суб'єкти незалежної професійної діяльності» не можна визнати вдалим та таким, що відповідає вимогам чинного законодавства. З метою вдосконалення визначення поняття ветеранського підприємництва вважаємо за необхідне внести зміни до ст. 1 Закону України «Про ветеранське підприємництво», виклавши її в наступній редакції «Ветеранське підприємництво – це самостійна, ініціативна, систематична, на власний ризик господарська діяльність, що здійснюється суб'єктами ветеранського підприємництва, які відповідають критеріям, визначеним статтею 2 цього Закону, з метою досягнення економічних і соціальних результатів, у тому числі одержання прибутку. Для цілей цього Закону суб'єкти незалежної професійної діяльності прирівнюються до суб'єктів ветеранського підприємництва».

Поняття ветеранського підприємництва підсвітило також проблему з загальним поняттям підприємницької діяльності, яка виникла після скасування Господарського кодексу України. Так, Закон України

«Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб», яким цей кодекс було скасовано, підприємництвом визнає господарську діяльність, що здійснюється з метою одержання прибутку [10, ст.2]. З цього визначення зникли такі кваліфікуючі ознаки підприємницької діяльності, які колись передбачались Господарським кодексом України, як самостійність, ініціативність, систематичність, на власний ризик, а також зникла можлива мета підприємництва - досягнення економічних і соціальних результатів. Отже, наразі законодавець визначає, що метою підприємництва може бути лише одержання прибутку. Втім у визначенні поняття ветеранського підприємства воно характеризується як самостійна, ініціативна, систематична, на власний ризик господарська діяльність з метою досягнення економічних і соціальних результатів, у тому числі одержання прибутку. З таким визначенням треба повністю погодитись, адже ветеранське підприємство - це не лише економічне явище, а, перш за все, гуманітарний феномен. Поняття ветеранського підприємства фактично використовує визначення, яке колись містилося в Господарського кодексу України, і відповідно тому відрізняється від визначення підприємства, яке введено Законом України «Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб».

Отже в цих нормативних актах, які мають однакову юридичну силу, містяться різні визначення підприємства. На наш погляд, законодавцю необхідно повернутися до визначення підприємства, яке містилося в Господарському кодексі України, і внести відповідні зміни до ст.2 Закону України «Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб».

Висновки. Одним з ефективних засобів повернення ветеранів війни до мирного життя є підтримка їх підприємницької діяльності. Законодавство з питань ветеранського підприємства тільки формується, тому виникає багато проблемних питань, які потребують розробки механізмів їх вирішення. Наразі законодавство, що визначає особливості такої діяльності ветеранів війни, представлено постановою уряду, якою врегульовано питання державної підтримки підприємства цієї категорії осіб. Держава посилює увагу до підтримки економічної активності ветеранів війни, що підтверджується прийняттям Закону України «Про ветеранське підприємство». Втім новий закон не є досконалим, зокрема, це стосується поняття ветеранського підприємства. Для його вдосконалення необхідне внесення змін до ряду законодавчих актів. .

ЛІТЕРАТУРА

1. Про ветеранське підприємство : Закон України № 4563-IX від 31.07.2025 URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/4563-20>
2. Правове забезпечення професійної адаптації та права на підприємницьку діяльність ветеранів війни: збірник наукових праць НДІ ПЗІР НАПрН України за матеріалами II-го круглого столу (м. Харків, 30 червня 2025 року) / за ред. С.В. Глібка, В.П. Кохан. – Харків: НДІ ПЗІР НАПрН України, 2025. – 127 с. – Електронне наукове видання. – https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2025/06/conf_30.06.2025.pdf
3. Ветеранське підприємство та бізнес в Україні : інституційна, фінансова та проектна складова практичної реалізації. *Економічні та фінансові інновації*. 2023. № 1(11). С. 98–111.
4. Business Ready (B-READY). World Bank. October 2024 URL: <https://openknowledge.worldbank.org/server/api/core/bitstreams/08942fab-9080-4f37-b7be-ef61c9f9aed9/content>
5. Уряд прогнозує збільшення кількості ветеранів до 5–6 мільйонів після кінця війни. URL: <https://zmina.info/news/uryad-prognozuyue-zbilshennya-kilkosti-veteraniv-do-5-6-miljoniv-pislya-kincya-vijny/>
6. Населення України у 2033 р. може становити від 26 до 35 млн осіб - директор Інституту демографії URL: <https://interfax.com.ua/news/general/947256.html>
7. Пояснювальна записка до проекту Закону України “Про ветеранське підприємство» URL: <blob:https://itd.rada.gov.ua/abb9a80a-a1f6-46aa-9ab7-99d8668fc5a3>
8. Потреби ветеранів та ветеранок. Розділ 2 URL: <https://veteranfund.com.ua/analytics/analiz-potreb-ta-problem-veteraniv-ta-veteranok-za-2024-rik/>
9. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні : Закон України № 4618-VI від 22.03.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/4618-17>
10. Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб : Закон України № 4196-IX від 09.01.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/4196-20>
11. Деякі питання надання грантів бізнесу : Постанова Кабінету Міністрів України від 21 червня 2022 р. № 738 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/738-2022-%D0%BF#Text>

2. Понад 1000 ветеранів та їхні родини отримують 553 млн грн на розвиток бізнесу. URL: <https://armyinform.com.ua/2025/02/19/bilshe-tysyachi-veteraniv-ta-yihni-rodyny-otrymayut-553-mln-grn-na-rozvytok-biznesu/>

REFERENCES

1. On Veteran Entrepreneurship: Law of Ukraine No. 4563-IX of July 31, 2025. [in Ukrainian]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/4563-20>
2. Legal Support for Professional Adaptation and the Right to Entrepreneurial Activity of War Veterans: Proceedings of the 2nd Round Table (Kharkiv, June 30, 2025) / edited by S. V. Hlibko, V. P. Kokhan. Kharkiv: Research Institute of Legal Support for Innovative Development of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine, 2025. 127 p. Electronic scientific publication. [in Ukrainian]. Retrieved from https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2025/06/conf_30.06.2025.pdf
3. Veteran Entrepreneurship and Business in Ukraine: Institutional, Financial and Project Implementation Components. *Economic and Financial Innovations*, No. 1(11), 2023, pp. 98–111. [in Ukrainian].
4. Business Ready (B-READY). World Bank, October 2024. [in English]. Retrieved from <https://openknowledge.worldbank.org/server/api/core/bitstreams/08942fab-9080-4f37-b7be-ef61c9f9aed9/content>
5. The Government Predicts an Increase in the Number of Veterans to 5–6 Million after the End of the War. [in Ukrainian]. Retrieved from <https://zmina.info/news/uryad-prognozuye-zbilshennya-kilkosti-veteraniv-do-5-6-miljoniv-pislya-kinchya-vijny/>
6. Ukraine’s Population in 2033 May Range from 26 to 35 Million – Director of the Institute of Demography. [in Ukrainian]. Retrieved from <https://interfax.com.ua/news/general/947256.html>
7. Explanatory Note to the Draft Law of Ukraine “On Veteran Entrepreneurship.” [in Ukrainian]. Retrieved from <blob:https://itd.rada.gov.ua/abb9a80a-a1f6-46aa-9ab7-99d8668fc5a3>
8. Needs of Veterans and Female Veterans. Section 2. [in Ukrainian]. Retrieved from <https://veteranfund.com.ua/analytics/analiz-potreb-ta-problem-veteraniv-ta-veteranok-za-2024-rik/>
9. On the Development and State Support of Small and Medium-Sized Enterprises in Ukraine: Law of Ukraine No. 4618-VI of March 22, 2012. [in Ukrainian]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/4618-17>
10. On the Peculiarities of Regulating the Activities of Legal Entities of Certain Organizational and Legal Forms in the Transitional Period and Associations of Legal Entities: Law of Ukraine No. 4196-IX of January 9, 2025. [in Ukrainian]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/4196-20>
11. Some Issues of Granting Business Grants: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 738 of June 21, 2022. [in Ukrainian]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/738-2022-%D0%BF#Text>
12. More than 1,000 Veterans and Their Families Will Receive UAH 553 Million for Business Development. [in Ukrainian]. Retrieved from <https://armyinform.com.ua/2025/02/19/bilshe-tysyachi-veteraniv-ta-yihni-rodyny-otrymayut-553-mln-grn-na-rozvytok-biznesu/>

SELIVANOVA IRYNA

Candidate of Legal Sciences, Associate Professor,
Research Associate of the Scientific and Research Institute of Providing Legal Framework
for the Innovative Development of NALS of Ukraine

SUPPORT FOR ENTREPRENEURIAL ACTIVITIES OF WAR VETERANS: STATUS OF LEGAL PROVISIONS AND PROSPECTIVE LEGISLATION

Formulation of the problem. Supporting the return of war veterans to civilian life, stimulating and supporting their economic activity in general, and entrepreneurial activity in particular, is an extremely important direction of state veteran policy. Currently, the legislation regulating the entrepreneurial activities of war veterans in Ukraine is only being formed. Therefore, many problematic issues arise that require the development of an effective mechanism for their resolution.

The purpose of the study. Based on an analysis of scientific literature, domestic and foreign experience in supporting war veterans, to substantiate proposals for improving legislation on veteran entrepreneurship, in particular, the concept of veteran entrepreneurship, and resolving other legal problems in this area.

Analysis of previous studies and publications. Domestic legal science pays considerable attention to the issue of veteran entrepreneurship. Thus, on June 30, 2025, at the Research Institute of Legal Support for Innovative Development of the National Academy of Sciences of Ukraine, within the framework of a round table dedicated to the legal support of professional adaptation and the right to entrepreneurial activity of war veterans [2], a range of issues regarding various aspects of veteran entrepreneurship were discussed. Among them: the creation of a legal mechanism for state support of veterans' entrepreneurial activities (Podrez-Ryapolova I.V.), certain legal aspects of applying international experience in state support for the development of the entrepreneurial potential of veterans (Kolitsnyk A. S.), comparative analysis of support for veteran entrepreneurship in Ukraine and the countries of the European Union (Zagorui I. S., Zagorui L. M.), challenges and reality of legal support for entrepreneurial activity and social adaptation of disabled war veterans (Salinko G.O., Shapovalova O.V.), wartime tax innovations as a risk for veterans' exercise of the right to entrepreneurial activity and their evasion from paying taxes (Yakutin V.V.). Representatives of economic science Kraus K.M., Ignatyuk A.I., Kraus N.M. also joined the research on the topic of veteran entrepreneurship, who considered the issues of institutional, financial, and project components of the practical implementation of veteran entrepreneurship and business in Ukraine[3].

Article's main body. For Ukraine, such a type of private entrepreneurship as veterans' entrepreneurship is of particular importance. The Russian-Ukrainian war has been going on for eleven years. Therefore, after some time, a significant part of Ukrainian society will be made up of veterans of this war.

This is an extremely valuable human capital, which after the end of the war can become a driving force for the country's socio-economic development, provided that an appropriate human-centered state policy is formed regarding the return of veterans to peaceful life. Maximum promotion of the development of such a type of economic activity of veterans as their entrepreneurial activity is an effective means of returning veterans to peaceful life. Therefore, the mechanism of legal regulation of veteran entrepreneurship in general, and, in particular, the concept of veteran entrepreneurship, must be perfect.

Until February 26, 2026, when the Law of Ukraine "On Veteran Entrepreneurship" comes into force, Ukrainian legislation does not contain special norms regarding the conduct of entrepreneurial activities by war veterans. The organizational forms of such activity, its legalization, application of state regulation tools to it, and taxation are carried out on the basis common to all. Currently, the peculiarity of the regulation of veteran entrepreneurship is exclusively its targeted state support. With the entry into force of the Law of Ukraine «On Veteran Entrepreneurship», the legal regulation of veterans' entrepreneurial activities will acquire certain features, in particular, a legal definition of the concept of veteran entrepreneurship will appear. Analysis of the norms of the Tax Code of Ukraine shows that this concept cannot be considered successful and does not meet the requirements of current legislation. Also, the concept of veteran entrepreneurship defined by the law highlighted the problem with the general concept of entrepreneurial activity, which arose after the abolition of the Economic Code of Ukraine.

Conclusions and prospects for the development The state is increasing its attention to supporting the economic activity of war veterans, which is confirmed by the adoption of the Law of Ukraine "On Veteran Entrepreneurship". To resolve the problems that arose with its adoption, it is necessary to make changes to the concept of veteran entrepreneurship defined by this law.

The general concept of entrepreneurship also needs improvement, the content of which has changed significantly after the abolition of the Commercial Code of Ukraine.

Keywords: entrepreneurship of war veterans, subjects of veteran entrepreneurship, strategy of transition to peaceful life, state support of veteran entrepreneurship.

За ДСТУ 8302:2015 цю статтю слід цитувати:

Селіванова І. А. Підтримка підприємницької діяльності ветеранів війни: стан правового забезпечення та перспективне законодавство. *Право та інновації*. 2025. № 3 (51). С. 58–64.